

- згідно умов використання концесії підприємство залишається у комунальній власності, і його діяльність контролюється органами місцевого самоврядування.

Серед недоліків, які перешкоджають сталому розвитку концесійних відносин у сфері ЖКГ, слід виділити наступні:

- а) низький рівень оплати житлово-комунальних послуг населенням;
- б) надання державою пільг з оплати житлово-комунальних послуг певним категоріям населення;
- в) недостатня забезпеченість інформаційної бази, що необхідна для процесу інвестування;
- г) відсутність для інвестора твердих гарантій стабільності свого бізнесу та повернення інвестованих коштів через можливі суперечки з місцевими органами влади;
- д) велика корумпованість даної сфери міського господарства;
- е) можливість для місцевих органів влади втрати контролю за зростанням тарифів, що може бути спричинено намаганням підприємства-концесіонера максимізувати прибуток.

Враховуючи весь спектр вищезазначених переваг і недоліків, можна стверджувати про необхідність розвитку концесійних відносин як одного із найважливіших інструментів залучення інвестицій у сферу житлово-комунального господарства.

ДОГОВІР КОНЦЕСІЇ ЯК ПЕРСПЕКТИВНИЙ ІНСТРУМЕНТ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА В УКРАЇНІ

А. А. КОЗІНА, канд. юрид. наук, доц. кафедри правового забезпечення господарської діяльності Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова, м. Харків

На сучасному етапі трансформації української економіки важливою умовою розвитку держави є розробка та впровадження механізмів правового регулювання, що підвищить ефективність функціонування державних та приватних економічних процесів.

Аналіз європейського досвіду показує, що для розбудови цивілізованого суспільства необхідно активно долучати населення, бізнесменів, некомерційні організації до суспільно-важливих процесів. Головним правовим інструментом для такої співпраці є державно-приватне партнерство.

Сьогодні практика застосування державно-приватного партнерства в Україні є нерозвиненою та потребує більш активної взаємодії між органами державної влади, органами місцевого самоврядування та приватного сектору. З метою створення законодавчого підґрунтя для стимулювання розвитку співпраці між державним та приватним секторами з метою підвищення конкурентоздатності країни та залучення інвестицій в інфраструктуру України був прийнятий Закон України «Про державно-приватне партнерство», який став

важливим концептуальним документом, важелем для запуску проектів державно-приватного партнерства.

При здійсненні масштабних проектів в країнах Європи договір концесії є найбільш затребуваною формою державно-приватного партнерства. Договір концесії має довгостроковий характер, приблизно 40-50 років, згідно договору концесії бізнес має високу волю у прийнятті інвестиційних, адміністративно-господарських та управлінських рішень. Відповідно до концесійної угоди, приватний партнер має право використовувати інфраструктурний об'єкт для надання послуг безпосередньо споживачам і отримує прибуток залежно від якості та кількості наданих послуг. Зі збільшенням строку дії контракту, привабливість для приватної сторони є значно вищою, оскільки дозволяє покрити витрати капіталу та максимізувати прибуток.

Концесія має позитивні аспекти діяльності як для підприємця, так і для держави: по-перше, концесія носить довгостроковий характер, що дає можливість сторонам заздалегідь планувати стратегію своїх дій; по-друге, в концесії приватний партнер вільний у прийнятті адміністративно-господарських та управлінських рішень, що кардинально відрізняє концесію від спільних підприємств; по-третє, у держави в рамках концесійного договору та і на основі законодавчих норм залишається достатньо засобів впливу на концесіонера у випадку порушення останнім умов концесії, а також при необхідності захисту громадських інтересів.

Концесія - це найбільш розвинута, перспективна і комплексна форма державно-приватного партнерства. Головною перешкодою на шляху концесій є відсутність в Україні єдиної концепції управління державним майном, низький рівень правової компетенції урядовців, лобізм окремих груп, слабкість громадської свідомості. Держава повинна виділити на законодавчому рівні коло об'єктів, що не можуть бути передані приватному сектору. Правовий вакуум в цьому питанні тільки сприяє корупції і призводить до витіснення державної монополії приватною монополією із всіма негативними наслідками для держави, громадськості та бізнесу. Держава повинна розмежувати об'єкти господарського призначення, які залишаються в державній власності, для розвитку яких необхідно залучення приватних інвестицій, механізмів приватно - особистого управління, але без зміни базових відносин власності. Тобто права на ці об'єкти залишаються за державою, а права використання об'єкту передаються бізнесу. Держава повинна гарантувати на законодавчому рівні, та за допомогою укладених договорів та угод повернення інвестору коштів, шляхом запровадження жорстких штрафних санкцій, попереджати приватизацію тих об'єктів, які за законом не підлягають приватизації: казенні підприємства, системи життєзабезпечення, стратегічні об'єкти тощо.

Сьогодні для України державно-приватне партнерство може стати вирішенням проблем в області виробничої і соціальної інфраструктури та покращенням надання послуг територіальним громадам. За допомогою залучення вітчизняного та міжнародного капіталів на базі державно-приватного партнерства можна провести модернізацію збудованої ще за радянських часів

інфраструктури, здійснити масштабні проекти будівництва автомобільних шляхів, аеропортів, залізниць, портів, енергетичних та комунальних систем.

В якості пріоритетних напрямів застосування ДПП повинні розглядатись об'єкти виробничої інфраструктури за умови збереження їх в державній власності і створення ефективної системи регулювання і контролю зі сторони органів державної влади за діяльністю приватних компаній: автомобільні та залізничні автомагістралі, порти, електростанції комунальні системи тощо.

Підводячи підсумок, слід зазначити, що досвід європейських країн показав, що при правильному формуванні структури використання механізмів державно-приватного партнерства, воно є надзвичайно вигідним як для державного, так і для приватного сектору, а особливо для населення. А від того на скільки повною, якісною буде законодавча база, економічна і організаційна обробка всіх аспектів державно-приватного партнерства, залежить успіх або невдача реалізації цих соціально-політичних, економічних господарських відносин в Україні.

ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА ДОГОВОРУ КОНЦЕСІЇ

О. І. МІХНО, канд. юрид. наук, доц. кафедри правового забезпечення господарської діяльності Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова, м. Харків

Концесія відповідно до п. 1 ч. 1 ст. 1 Закону України «Про концесії» від 16.07.1999р., № 997-XIV зі змінами та доповненнями – це надання з метою задоволення громадських потреб уповноваженим органом виконавчої влади чи органом місцевого самоврядування на підставі концесійного договору на платній та строковій основі юридичній або фізичній особі (суб'єкту підприємницької діяльності) права на створення (будівництво) та (або) управління (експлуатацію) об'єкта концесії (строкове платне володіння), за умови взяття суб'єктом підприємницької діяльності (концесіонером) на себе зобов'язань по створенню (будівництву) та (або) управлінню (експлуатації) об'єктом концесії, майнової відповідальності та можливого підприємницького ризику.

Договором концесії чи концесійним договором визначається договір, відповідно до якого уповноважений орган виконавчої влади чи орган місцевого самоврядування (концесієдавець) надає на платній та строковій основі суб'єкту підприємницької діяльності (концесіонеру) право створити (побудувати) об'єкт концесії чи суттєво його поліпшити та (або) здійснювати його управління (експлуатацію) з метою задоволення громадських потреб.

Концесійний договір укладається на строк, визначений у договорі, який має бути не менше 10 років та не більше 50 років.

Концесійний договір вважається укладеним з дня досягнення домовленості з усіх істотних умов і підписання сторонами тексту договору, що дозволяє нам відносити концесійний договір до консенсуальних договорів.